

Sveriges *Hemimene*-arter.

Av

PER BENANDER.

Under de senaste åren hava några arter av vecklaresläktet *Hemimene* Hb. varit föremål för undersökningar av Krempky och Maslowski (Annales Musei Zoologici Polonici, Tom 10, Nr. 7) samt av Pierce (The Entomologist 1934, s. 73). Dessa hava givit till resultat, att vissa arter bättre avgränsats, en ny art har uppställts, ett par arters synonymi har klarlagts och, som följd därav, artnamn ha ändrats. Zellers art *quaestionana*, som exempelvis av Kennel och Hering upptagits såsom en egen art men av andra ställts som synonym under *politana* Gn., är enligt genitalierna hos typexemplaren en varietet av *alpinana* Tr., såsom denna art uppfattas av Krempky och Pierce. Typexemplaren av *alpinana* Tr. äro nämligen ej undersökta, varför man ej med absolut visshet vet, vad den rätteligen är.

För att få en föreställning om vilka arter det är, som förekomma i Sverige, har jag granskat de *Hemimene*-exemplar, som jag själv insamlat, samt dem, som finnas i Lunds universitets entomologiska museums samlingar, vilka museets föreståndare, fil. dr. N. A. Kemner, med sedvanligt tillmötesgående givit mig tillstånd att studera. Resultatet blev sådant, att jag anser mig böra publicera det dels för att ändra eller bestyrka de uppgifter, som jag förut meddelat om dessa arter, dels för att giva en impuls till revidering av andra samlingar. Eftersom arterna variera i färg och teckning och därför kunna vara svåra att säkert bestämma, har jag medtagit figurer över de hanliga genitalierna, vilket jag ansett vara så mycket mera av nöden, som Kennel i sin stora monografi över de palearktiska tortriciderna har genitalbilder, som äro direkt vilseledande. Även uppgifter om de tydligaste yttre skiljemärkena meddelas, vilka kunna vara till ledning vid bestämning, särskilt som Wallengren i sitt arbete om Skandinavians vecklaresfjärilar upptager endast 6 av de nu från Sverige kända 13 arterna.

1. *H. petiverella* L. Igenkännes på den smala, månformigt böjda bakkantsfläcken. Denna är gul eller gulvit, vanligen jämbred och starkt utåtböjd, nästan dubbelt så lång som bred. Den

varierar dock i såväl form som färg. Hos flera av mina exemplar är den upplöst i tvenne fläckar, en på bakkanten och en i vingmitten, och hos ett exemplar har fläcken på bakkanten försvunnit, så att endast en gul mittfläck är kvar. Två fjärilar från Benestad ha mycket blek grundfärg och bakkantsfläcken knappt ljusare, varför jag bestämt dem till *politana*, men en undersökning av genitalierna visade, att de äro *petiverella*. Spännvidden hos mina exemplar 10—13,5 mm.

Genitalierna, pl. I fig. 2, utmärkas av en smal, starkt omböjd cucullus, som har en utskjutande tand i utkanten. Valvas form varierar något. Aedeagus är spiralvriden och har en tand innanför spetsen.

Arten förekommer i hela södra Sverige upp till Uppland samt vidare norrut längs kusten åtminstone till Ångermanland, där den tagits av Orstadius och Trafvenfelt. Jag har funnit den från slutet av juni till in i augusti överallt i södra Sverige, där jag vistats.

Larverna till arterna av detta släkte leva i roten eller i stjälken på växter av familjen *Compositae*, denna arts i *Achillea millefolium* men även i *Tanacetum*.

2. *H. alpinana* Tr. Liksom föregående har denna art en skarpt avstickande gul bakkantsfläck, vars färg dock ej är så blek utan guldgul eller ockergul. Vidare är denna fläck bredare, vid basen nästan lika bred som den är lång. Framtill är den mera tvärt avskuren. Dess ränder, även den yttre, äro bestämt avgränsade. Huvudet är ovan till gråbrunt. Spännvidd 13—15 mm.

Genitalier pl. I, fig. 3. Valvas undre rand nästan rak ända ut till cucullus, som saknar föregående arts tand i utkanten. Aedeagus slutar i två spetsar, av vilka den ena är försedd med fina tänder.

Av denna art har jag sett endast fyra exemplar. De första två förvaras i museet i Lund och äro tagna av Ljung. De sakna lokaluppgift, men troligen äro de tagna i Småland. De andra två har jag själv funnit. Det ena, en ♀, tog jag i Vickleby på Öland den 20 juni 1929 och det andra, en ♂, på Kinnekulle den 5 juli 1935.

Larven lever i *Tanacetum* men även i andra växter, ty fjärilen är i England funnen, där *Tanacetum* ej växte.

3. *H. flavidorsana* Knaggs. Mycket lik föregående art. Bakkantsfläckens yttre gräns delvis utsuddad, därigenom att fläckens gula färg flyter ut i den gula bestövningen utanför. Huvudet ovan till gulaktigt. Spännvidd 13—16 mm.

Genitalierna, pl. I fig. 1, likna föregående arts, men valvas undre rand har en tydlig tvär krök och aedeagus spets saknar tänder.

Jag har tagit arten på Öland i Vickleby, där den var talrik vid *Tanacetum*, larvens näringsväxt, samt på Kullaberg i Skåne